

PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Leto V - Cena 15 lir - 10 jugolir - 2.50 din

TRST torek 15. marca 1949

Postna plačana v gotovini
Spedizione in abbon. postale
Stev. 62 (1152)

Posvetovanje Komunistične partije za Tržaško ozemlje

Obistvenih vzrokov spora v tržaškem demokratičnem gibanju

Poročilo glavnega sekretarja tov. Branka Babiča - Poročilo tov. Borisa Mraka: Naša kompartija in vprašanje volitev - Na posvetovanju so navzoči odobrili linijo KP za Tržaško ozemlje v vprašanju bodočih volitev, t. j.: KP za Tržaško ozemlje bo vložila vse svoje sile, da bodo vse demokratične sile nastopile enotno na prihodnjih volitvah v okviru Slovensko-italijanske ljudske fronte

V nedeljo dopoldne je bilo v Trstu posvetovanje Komunistične partije za Tržaško ozemlje, ki so se ga udeležili vsi aktivisti cone A. Navzoči so bili tudi tovariši Ukmar, Lajčar, Stok, Solari in Sorta, ki so bili dani pred tem izpušeni na svobodo po prestani štirinajstih letih zapora, na katero jih je obsodilo okupacijsko sodišče, ker so dosledno branili pravice delovnega ljudstva Trsta kot voditelji slavne dvajsetstopenjske stavke leta 1946. Navzoči so jih sprejeli z dolgotrajnim ploščanjem. Tov. Kenda jih je v imenu centralnega komiteja partije pozdravil ter poudaril, da bodo odsele ponovno zavzeti prva mesta v borbi za pravice demokratičnega ljudstva na Tržaškem ozemlju.

Posvetovanje je otvoril tov. Sorta in podal besedo glavnemu sekretarju partije tov. Branku Babiču, ki je podal poročilo o bistvu spora v tržaškem demokratičnem gibanju.

Poročilo tov. Branka Babiča

TOVARIŠI!

Tržaški proletariati je v svoji pretekli herojski borbi napisal slavne strani revolucionarne prakse, posebno to v zadnjih letih krake svetovne vojne in po vojni. Z orožjem v roki se je boril proti fašizmu za ljudsko oblast. Po vojni se je z neverjetnim junaštvom na čelu ljudskih množic boril za obrambo svojih revolucionarnih pridobitev, predvsem pa za obrambo ljudske oblasti. Mednarodne sile imperializma so mu trenutno onemogočile, da bi vse pridobitve od kraja uveljavil. V interesu svetovnega mira je moral doprinesele nove žrtve, da bi lahko pozneje v sklopu zmagovito razvijajočih se svetovnih demokratičnih sil, dokončno zmagal. Kljub temu je za tržaški proletariati v tej fazi dosegel pomembne uspehe. V konkretni obliki je približal najširšim ljudskim množicam tiste cilje, ki resnično odgovarjajo njihovim težnjam, s konkretno revolucionarno borbo pa pokazal pravilno in zmagovito pot do teh ciljev. Garancije, da bodo najširše ljudske množice sle po tej poti, je neomajno zaupanje teh množic v vodilno silo proletariata, da jih sigurno in dosledno vodi, neomajno zaupanje v stvar demokracije in napredka, v njihovo enotnost, predvsem pa v italijansko-slovensko bratstvo — to najsvetlejšje strani revolucionarnih pridobitev tržaškega proletariata. In to so tudi veliki uspehi pretekle herojske borbe tržaškega proletariata, na osnovi katerih lahko razvija svojo nadaljnjo revolucionarno borbo, sigurno v svojo končno zmago.

Razvoj v tržaškem političnem življenju in se posebej v demokratičnem taboru — po objavi resolucije Informbiroja tudi kot odraz mednarodnih političnih dogajanj — je pa prinesel vse polno dogodkov, ki nam danes na eni strani odkrivajo marksizma, kar je bilo do večerj skritega in ni moglo priti do izraza vsled revolucionarnega zaleta širokih ljudskih množic, na drugi strani pa omogočajo, da jasneje in bolj določeno gledamo na vsa mogoča vprašanja, ki so se mnogim do večerj zdeli ne razumljiva in nejasna, kar je povzročalo in še danes povzroča v precejšnjem delu demokratičnih množic zmedo ali pa nepravilno politično orijentacijo. Ti dogodki pa terjajo od nas, da jih podrobneje analiziramo in pravilno ocenimo ter tako omogočimo najširšim ljudskim množicam, predvsem pa vsem tržaškemu proletariatu, pravilno politično orijentacijo v njihovi vsakodnevni borbi za svoje pravice. Prav gotovo, da vsi ti sedanjí dogodki imajo svoje korenine v preteklosti, zato bo mogoče potrebno, pri tej analizi, poseči nekoliko v preteklost, kar nam bo poznavanje te preteklosti služilo za boljše razumevanje sedanjosti. Potrebno bo govoriti o dveh prakah, o dveh partijskih linijah — KPJ in KPI —, ki sta se srečali na konkretnem terenu Juljske krajine in Trsta in tu prišle v konflikt.

Pred našo demokratično gibanje se permanentno postavljajo vprašanja njegove enotnosti na osnovi tistih revolucionarnih tradicij, na katerih je bila ta enotnost ustvarjena v boju narodno-osvobodilne in protifašistične vojne. Ta enotnost je bila razbita po objavi resolucije Informbiroja od strani Vidalijske in njegove frakcijske skupine. Naša skrb je osnovni pogoj uspešne borbe demokratičnih ljudskih množic, mi smo nudili enotnost Vidaličevim razbojniškim skupini tudi takrat, ko je ta vse napravila, da ta enotnost čim bolj razbije. Murskodu je to naše stališče tolmačil kot slabo

Nato je govoril tov. Boris Mrak, član izvršnega komiteja partije o temi »Kompartija Tržaškega ozemlja in vprašanje bodočih upravnih volitev v coni A«.

Stedila je obširna diskusija, katere so se udeležili tovariši Stok, Petrovič, Bole, Sveti, Laurin, Rigonat, Lipovec-Tine, Pahor, Marino, Maule in drugi. Diskusija je pokazala, da so vsi navzoči soglasni v tem, da mora Komunistična partija za Tržaško ozemlje o vprašanju prihodnjih občinskih volitev v coni A storiti vse potrebne korake ter vložiti vse svoje sile v to, da bodo vse demokratične sile cone A na bodočih občinskih volitvah nastopile enotno v okviru Slovensko-italijanske ljudske fronte.

Omenjeno poročilo tov. Borisa Mraka in poročilo o diskusiji bomo objavili v naslednjih številkah našega dnevnika. V današnji številki pa objavljamo prvi del obširnega in izčrpnega poročila tov. Branka Babiča; drugi del pa bomo objavili jutri.

bošt ali pa celo kot politično kapitulacijo pred Vidaličevimi razbojniškim skupino. Mislil se je tisti, ki je tako tožnasil nasrsk in napore za enotnost. Resnica je samo v tem, da smo bili pripravljeno tudi na gotove žrtve, računajo na poštenost in predanost napredni stvari mnogih, ki so sledili v dobri veri razbojniški politiki Vidalijske in pa tudi da poslednji opozorimo odgovorne ljudi iz te frakcijske skupine na njihove dolžnosti napram tržaškemu proletariatu in ostalim demokratičnim množicam, samo da ponovno vzpostavimo enotnost tržaškega demokratičnega gibanja, ki težko občuti posledice svoje razdrobljenosti. Enotnost pa jasno ni mogoča za ceno koncesij in odstopanja od dosledne revolucionarne borbe ampak samo na liniji dosledne protirevolucijske borbe. Očivid je to naše stališče smo našli v širokih ljudskih množicah, kar samo dokazuje pravilnost naše politične linije v interesu istih. Na žalost nismo našli razumevanja pri večini vodilnih ljudi iz frakcijske skupine, ki je še posebej svojo razbojniško politiko. To dejstvo nas končno obvezuje, da tržaškemu proletariatu, širokim ljudskim množicam kot tržaški komunisti povemo jasno, kdo nosi zgodovinsko odgovornost za ustvarjanje stanja v demokratičnem gibanju, kje so vzroki in kam vodi Vidalijske razbojništvo, ter kakšna naj bo na osnovi revolucionarnih tradicij politična linija tržaškega delavskega gibanja v korist njegove nadaljnje krepitve in razvoja.

Marsikdo je v začetku gledal na razbojniško in rušilsko akcijo Vidaličev skupine kot na manifestacijo internacionalistične zavesti, na težnjo, da se povede borba za obrambo poštenega in doslednega internacionalizma proti raznim oportunističnim, sektaškim, nacionalističnim odklonom, ki naj bi jih vnašali v našo partijo in celotno demokratično gibanje en del prejšnjega vodstva komunistične partije Tržaškega ozemlja. Dejansko je pa bilo jasno, da prvi del tistih, ki so nekoliko boljše poznali novejšo zgodovino tržaškega delavskega gibanja, da tu ne gre za neko obrambo resolucije Informbiroja in za pošteno izvajanje njene linije (kolikor je sploh to bilo mogoče) ampak, da se hoče izkoristiti ugodno priliko za uveljavljanje gotove linije, ki do tedaj ni mogla priti do izraza vsled revolucionarne zavesti tržaškega proletariata, ki pa je ves čas podtalno streljal pri določenih ljudeh, ki se niso strinjali z dosledno revolucionarno linijo naše partije. Resolucija Informbiroja, takšna kot je in za kar je bila namenjena, je nudila priliko in možnost tem ljudem, da pod krinko internacionalizma in predano stvari socializma izkazujejo zmedo v enem delu tržaškega proletariata in ostalih demokratičnih množic in ustvarjajo tako ugodne pogoje za razbitje revolucionarne enotnosti tržaškega delavskega gibanja in vnašanja v njega vse mogoče oportunistične, likvidatorske in nacionalistične tendence, proti katerim se je do tedaj naša partija uspešno borila: Te tendence so pa v tržaškem delavskem gibanju zastopali ljudje, okoreli oportunisti, zakrknjeni frakcionisti, dejanski nacionalisti in šovinisti, ki so se do večerj skrivali pod linijo KPI, kar jim je ona seveda tudi omogočala v marsičem nepravilno politiko in ki bi se danes hoteli skriti pod resolucijo Informbiroja.

Posledice te resolucije v Trstu ravno najbolj nazorno kažejo kakšnega značaja je in edino

kakšne rezultate lahko ona doseže.

V čem je torej bistvo spora v tržaškem delavskem in demokratičnem gibanju? Bistvo spora ni v različnem gledanju na resolucijo Informbiroja, to je lahko kvejemu samo zunanji izraz tega spora, ampak v gotovih napakah in slabostih v partijski liniji, KPI, v njenem nepravilnem gledanju na tržaško vprašanje in v nepravilnem odnosu do slovenskega in hrvaškega nacionalnega vprašanja v Juljski krajini sploh.

KPI se dejansko nikoli ni resno bavila z nacionalnim vprašanjem Slovencev in Hrvatov v Juljski krajini, čeprav bi jo morala, kolikor je to vprašanje za KPJ predstavljalo ne samo neko formalno načelno vprašanje odnosa do nacionalnega vprašanja kot takega, ampak ker je to vprašanje za KPI dejansko predstavljalo tudi sestavni del (četudi ne glavni) njene konkretne revolucionarne prakse. KPI je sicer v značilni izjavi treh partij (KPI, KPA, KPJ) iz leta 1934 priznala Slovencev pod Italijo pravico do samoodlobe in odcepitev ter združitve s svojo matično državo. Čeravno se je takrat KPI skupno z ostalima dvema partijama obvezala, da bo revolucionarni boji slovenskega naroda za njegovo osvoboditev in združitve brezpogojno podpirala in da se bo za uresničenje tega cilja tudi dejansko borila, ni nikoli držala tega obveze, ampak ravno nasprotno, že je mogla, je postavljala ovire revolucionarni rešitvi slovenskega nacionalnega vprašanja v Juljski krajini.

Demokratični revoluciji jugoslovanskih narodov so se pridružili Slovenci in Hrvati Juljske krajine na čelu s komunisti, ker so v tej revoluciji videli zmago nad fašizmom ter socialno in narodno

osvoboditev in združitve v svoji lastni demokratični državi. Italijanski proletariati Juljske krajine in Trsta se je, sledeč svoji razredni zavesti, postavil v obrambo revolucije s tem, da je zahteval priključitev Juljske krajine s Trstom vred k Jugoslaviji. Priključitev Juljske krajine in Trsta k Jugoslaviji je torej pomenilo obrambo revolucije, rešitev narodnega vprašanja slovenskega in hrvaškega ljudstva, zatiranje od italijanske buržoazije, vprašanje enotnosti Trsta s svojim zaledjem ter izpolnitev socialnih teženj tržaškega proletariata. Istočasno je pa to pomenilo slabitev italijanskega imperializma in s tem slabitev pozicij imperializma sploh in pomoč naprednemu demokratičnemu gibanju Italije.

Kakšna pa bi morala biti linija KPI v tem vprašanju z ozirom na takšen razvoj revolucije v tem delu Evrope? Ona bi nujno morala do kraja izjaviti načela, vsebovana v izjavi treh partij iz leta 1934 in z vsemi silami podpreti narodno-osvobodilni boji slovenskega in hrvaškega ljudstva Juljske krajine, podpreti borbo proletariata Trsta in Juljske krajine za priključitev k Jugoslaviji in mobilizirati svoj lastni proletariati in široke italijanske demokratične množice proti italijanski imperialistični buržoaziji, ki se je pri priključitvi upirala in s tem branila svoje imperialistične pozicije v Juljski krajini in Trstu in med samim italijanskim narodom ter pozicije imperializma sploh. Ona pa ni ves ta čas nikoli javno priznala slovenskemu in hrvaškemu ljudstvu v Juljski krajini, ki tvori večino prebivalstva in ki živi na svojem strnjem ozemlju, pravico do samoodlobe in priključitve k Jugoslaviji, ki je obenem to predstavlja osnovno vprašanje o

brambe revolucije. Ona ni nikoli priznala pravice o priključitvi Trsta k Jugoslaviji in se je pri tem odrekla marksističnemu načelu, da spada mesto k svojem zaledju, če tudi je večina prebivalstva drugačne narodnosti kot je njegovo zaledje. Nacionalni sestav zaledja ne pa mesta določa, kam spada mesto. V tem primeru je zaledje Trsta Slovensko, torej spada nujno k Jugoslaviji, četudi je večina prebivalstva Trsta italijanska, kar ni nihče nikoli zanikal. Takšna rešitev je bila pravilna, ker je to predstavljalo rešitev v interesu revolucije. KPI ni v tem vprašanju mobilizirala italijanskega proletariata v borbi proti italijanski imperialistični buržoaziji izbiti orožje iz rok, ki ga uporablja za krepitve svojih imperialističnih pozicij med italijanskim narodom in v borbi proti naprednim silam Italije ter tako vzgajati italijanski proletariati in široke demokratične množice v resničnem internacionalističnem duhu. Nasprotno, vodstvo KPI je zavzelo stališče svoje buržoazije o obrambi italijanstva Trsta in italijanskim mejah v drugih spornih obeh, o nekih avtonomijah, ki naj se dajo Trstu in tem spornim obeh, o tem kako so tržaški delavci na napadni poti, ker težijo k Jugoslaviji itd. Tu je po sredi čisto enostavno nacionalizem vodstva KPI. In to ne šele od danes — po objavi resolucije Informbiroja, ampak ta nacionalistični odnos do Trsta in Juljske krajine KPI sega daleč nazaj. Tam moramo iskati vzroke in korenine sedanjih dosegov v tržaškem demokratičnem gibanju. Resolucija Informbiroja je torej dala samo večje možnosti KPI, da danes bolj odkrito uveljavlja ta svoja nacionalistična stremjenja.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Nadaljevanje debate v italijanskem parlamentu

Italijansko delavstvo in kmetje enotni proti vstopu Italije v atlantski pakt

V Milanu so ustanovili odbor za borbo proti vojni - Na kmečkem kongresu v Modeni je 4000 predstavnikov kmetov iz vse Italije postavilo geslo: Zemljo in ne vojne! - V resoluciji izjavljajo, da kmetje ne bodo dvignili orožja proti drugim kmetom, ki so si priborili agrarno reformo

MILAN, 14. — Danes so se pri Delavski zbornici v Milanu sestali predstavniki strank in združenj, ki so sklenili ustanoviti Odbor proti vojni, ki bo imel sedež pri Delavski zbornici. Zasedajo tajništvo teje, na težnjo, da se povede borba za obrambo poštenega in doslednega internacionalizma proti raznim oportunističnim, sektaškim, nacionalističnim odklonom, ki naj bi jih vnašali v našo partijo in celotno demokratično gibanje en del prejšnjega vodstva komunistične partije Tržaškega ozemlja. Dejansko je pa bilo jasno, da prvi del tistih, ki so nekoliko boljše poznali novejšo zgodovino tržaškega delavskega gibanja, da tu ne gre za neko obrambo resolucije Informbiroja in za pošteno izvajanje njene linije (kolikor je sploh to bilo mogoče) ampak, da se hoče izkoristiti ugodno priliko za uveljavljanje gotove linije, ki do tedaj ni mogla priti do izraza vsled revolucionarne zavesti tržaškega proletariata, ki pa je ves čas podtalno streljal pri določenih ljudeh, ki se niso strinjali z dosledno revolucionarno linijo naše partije. Resolucija Informbiroja, takšna kot je in za kar je bila namenjena, je nudila priliko in možnost tem ljudem, da pod krinko internacionalizma in predano stvari socializma izkazujejo zmedo v enem delu tržaškega proletariata in ostalih demokratičnih množic in ustvarjajo tako ugodne pogoje za razbitje revolucionarne enotnosti tržaškega delavskega gibanja in vnašanja v njega vse mogoče oportunistične, likvidatorske in nacionalistične tendence, proti katerim se je do tedaj naša partija uspešno borila: Te tendence so pa v tržaškem delavskem gibanju zastopali ljudje, okoreli oportunisti, zakrknjeni frakcionisti, dejanski nacionalisti in šovinisti, ki so se do večerj skrivali pod linijo KPI, kar jim je ona seveda tudi omogočala v marsičem nepravilno politiko in ki bi se danes hoteli skriti pod resolucijo Informbiroja.

Pokorščina Čangkajšku veže Hojingčina

Od novega kitajskega ministrskega predsednika ni pričakovati izboljšanja pri pogajanjih za mir - Ta je vodil »kazenske ekspedicije« proti komunistom, ki so zanj večji sovražniki kot Japonci

HONGKONG, 14. — Novi predsednik nacionalistične vlade na Kitajskem Hojingčine je izjavil po zasedanju izvršnega odbora kuomintanga, da je pripravil sestaviti novo vlado na širši osnovi, vendar večina neodvisnih opazovalcev smatra za kaj malo verjetno, da bi imenovanje Hojingčina za vlada predsednika imelo za učinek v boljšanje perspektiv za mir med obema deloma Kitajske. Glede na zmedo vezi Hojingčina s Čangkajškom se misli, da bo igral svojo vlogo predvsem na ta način, da bo oviral, da ne bi Kuomintang preveč poudarjal in pričel pogajanja na podlagi Maočetungovih pogojev.

Zdi se, da kitajski emigrantski krogi v Hongkongu niti z nacionalističnega stališča niso zadovoljni z novim ministrskim predsednikom, kehu mu ne pripisujejo niti zadostnega vpliva na posamezne generacije in pokrajinske guvernerje, da bi mogel vzpostaviti enotno nacionalistično fronto proti demokratičnim Kitajskim, niti ne pripisujejo niti Kitajskim sposobnosti, da bi lahko utrdili vojsko, če bi nankiška vlada sklenila, da bo nadaljevala vojno. Pri tem se spominjajo njegovih številnih neuspehov, ko je bil vojni minister v času, ko je bila vojska premoč kuomintangnega ogromna. Mnoge povprečnih Kitajcev v Hongkongu je, da Hojingčin razen

Zahteva od vlade, naj razpiše glasovanje, da se ljudstvo svobodno o tem izrazi, zato da ne bo italijansko ljudstvo potegneno v tretjo vojno.

Glavni tajnik socialistične stranke Jacometti je na nekem zborovanju v Lecce izjavil: V primeru vojne ne bomo pomislili in bomo prenesli borbo iz parlamenta v deželo v korist edine vojne, ki jo

lahko opravičimo, v korist vojne ubogih ljudi bogatih.

Notranji minister Scelba pa se je pripravil na nove protiljudske akcije in je podal izjavo, s katero napoveduje akcije proti »epovročiteljem neredov«, ki naj bi po njegovem bile množične organizacije in komunisti.

V Modeni se je danes začel občni zbor zemljiških odborov, ki se ga je udeležilo 4000 delegatov iz vse Italije. Ti delegati zastopajo okoli tri milijone kmetov iz vse Italije.

Govoril je Pietro Grifoni o dosedanjih uspehih »Zemljiške konstitucije«, nato pa Grieco, ki je izrazil dvom, da bo parlament rešil vprašanje agrarne reforme, in pripomnil, da bodo to vprašanje rešili združeni italijanski kmetje.

Na zborovanju so izglasovali resolucijo miru, ki poudarja protustavost pristopa v atlantski pakt in izjavlja, da kmetje ne bodo nikoli dvignili orožja proti drugim kmetom, ki so si priborili agrarno reformo. Zbor zemljiških odborov proglasa: Zemljo in ne vojne!

Danes popoldne se je v parlamentu nadaljevala debata o zunanjih politiki vlade. Prvi je govoril Donati, neodvisni levitar, ki je poudaril, da atlantski pakt ne varuje Italije pred vojno, ne jemlje njenih meja in »dokončno prejšnjica vprašanje Trsta«.

Komunistični poslanec Berti je poudaril, da so komunisti, ko je šlo za odobritev konvencije o Marshallovem planu, poudarili, da zunanja politika vlade vodi do vojaških obveznosti, kar je vlada zanikala.

Govoril je dalje, da Stalinovi pozivi za postopno razorožitev, za nadzorstvo nad atomsko bombo, za razpisitev položaja v Berlinu za sestanke s Trumanom niso do bili odgovora in med tem so vojaški izdatki v ZDA zvišali za petnajstkrat v primeri z letom 1937, v Angliji pa za trikrat.

Govoril je nato demokristjan Cappi, ki je zatrjeval, da ostajata vlada in demokristjanska stranka zvesta ustavi. Napadal je nato Sovjetsko zvezo, da je ovrnila mednarodno sodelovanje, in se je skliceval na prijateljske pogodbe med Sovjetsko zvezo ter slovenskimi in balkanskimi državami ter trdil, da

Skoraj pol milijona rudarjev stavka v ZDA

WASHINGTON, 14. — Ko je Truman imenoval Jamesa Boyda za ravnatelja državnega urada rudnikov, je predsednik sindikata rudarjev v premogovnikih, John Lewis sklenil, da se prične dvotedenska stavka v vseh premogovnikih vzhodno od Mississippija. Lewis je označil Boyda kot nesposobnega, kajti on še ni nikoli delal v rudniku. Kljub temu je senatna komisija za notranje zadeve odobrila imenovanje Boyda.

Danes dopoldne so rudarji vseh premogovnikov vzhodno od Mississippija pričeli s stavko. Stavka 440 tisoč rudarjev. Zapadno od omenjene reke premogovniki sicer delajo, vendar ta produkcija skoraj ne pride v poštev, kajti tam je zaposlenih komaj 40 tisoč delavcev.

Zaradi stavke rudarjev je 9 železniških družb objavilo, da bodo z jutrišnjim dnem množično odpuštile delavce in uradnike. Tako bosta že samo dve družbi odpuštili 20 oziroma 15 tisoč železničarjev.

Merzagora odstopil

RIM, 14. — Minister za zunanjo trgovino Merzagora je sporočil pisмено De Gasperiju, da se je odločil podati ostavko.

Atenska kraljeva sodišča potrjujejo sodbe nacističnih morilcev

Pred osmimi leti je sam Hitler dal ukaz za smrtno obsodbo Glezosa, sedaj pa so dali ukaz ameriški imperialisti

BEograd, 14. — Beogradska »Politika« graja v svoji večerjanski številki smrtno obsodbo Manolisla Glezosa, bivšega urednika glasila komunistične partije Grčije »Rizospastis«. »Politika« je svoj članek naslovlila »Zločin proti človeškemu dostojanstvu v Atenah«.

List poudarja, da je Glezos eden izmed najbolj vidnih herojev narodno-osvobodilne boje grškega naroda, da kot mlad študent je najavil nacističnim fašizmom vojo grškega ljudstva, da se bori za svojo svobodo, ko je l. 1941 na Akropoli segel nacistično zastavo s kljukastim križem ter dvignil grško zastavo. Pred osmimi leti je

Niso merodajne besede; merodajna so dejanja! Dejanja pa kažejo, da Vidali izrablja marksizem-leninizem za prikrivanje oportunitizma vseh vrst!

(TOV. BABIC NA PARTIJSKEM POSVETOVANJU V NEDELJO 13. T. M.)

Koroški Slovenci odklanjajo „jamstva“ v okviru senžermenske pogodbe

Zarubin je odbil britanski predlog glede teh jamstev: Celovski škof podpira germanizacijo koroških Slovencev - Ljudstvo Slovenskega Primorja zahteva priključitev Slovenske Koroške k Jugoslaviji

LONDON, 14. — Na današnji seji namestnikov zunanjih ministrov za mirovno pogodbo z Avstrijo je sovjetski delegat Zarubin odbil britanski predlog glede razširitve klavzule senžermenske pogodbe o pravicah koroških Slovencev in je zahteval, naj se preide k preučevanju onih členov mirovne pogodbe, preden konferenca nadaljuje delo. Oločitev o tem so odgodili na jutri.

Danes popoldne se je Zarubin dve uri razgovorjal z avstrijskim zunanjim ministrom Gruberjem. Namestnik jugoslovanskega zunanjega ministra Bebler bo jutri odpotoval z letalom v Beograd in se bo med potjo ustavil v Parizu. Bebler bo ostal še vedno na razpolago namestnikom zunanjih ministrov.

Pokrajinski odbor Osvobodilne fronte za Slovensko Koroško je odločno odbil predlog britanskega delegata, naj bi se koroškim Slovencev dala jamstva kot manjšini v smislu določb senžermenske pogodbe. Pokrajinski odbor je poslal sovjetskemu delegatu Zarubinu brzojavko, s katero ga obvešča, kako je Avstrija spoštovala določbe senžermenske pogodbe.

Iz Celovca poročajo, da celovski škof podpira germanizacijo šolarjev, ki jo izvajajo avstrijski nacistični in šovinistični učitelji. V večini osnovnih šol v Slovenski Koroški učijo avstrijski duhovniki verouk izključno v nemščini.

Tudi prebivalstvo Slovenskega Primorja pošilja namestnikom za Avstrijo resolucije, s katerimi zahteva združitve Slovenske Koroške z Jugoslavijo. Resolucije so poslali tudi prebivalci Nove Gorice in Ajdovščine.

Italijanski partizani prejele jugoslovanska odlikovanja

RIM, 14. — Jugoslovanski poslanik Rimu dr. Mladen Iveković je izročil večerj trem italijanskim partizanom, ki so se borili v prvi jugoslovanski proletarski diviziji, odlikovanja, ki jim jih je podelil predizid ljudske skupščine FLRJ. Odlikovani so bili: vojaški zdravnik dr. Ferdinand Truini ter poveljnica dete Bosoli Pasquale in Astolfi Rolando. Bivši komisar partizanske divizije »Italia« in major jugoslovanske armade Carlo Cutola se je v imenu italijanskih partizanov zahvalil in izjavil, da ti ne bodo nikoli pozabili velike pomoči, ki jo je italijanski vojakom izkazala jugoslovanska komunistična partija pod vodstvom maršala Tita.

»Tovariš Tito, je dejal Cutola, »nam je pomagal ustanoviti naše partizanske enote. Vaši pomoči, pomoči vašega ljudstva in vaše komunistične partije in v prvi vrsti tovariša Tita se moramo zahvaliti za svojo prvo komunistično vzgojo, ki nas vodi tudi danes v naši borbi za ohranitev mira, svobode in neodvisnosti naše države. Mnenja sem, je dejal na koncu svojega govora Cutola, »da izražam mišljenje vseh bivših italijanskih partizanov in zlasti tistih, ki so se borili na raznih frontah Jugoslavije, če izjavim tudi danes, da ne bomo pozabili svojih padlih tovarišev. In če bodo imperialistične sile zopet hotele zasejati neosloščnost in izzvati konflikt med našimi narodi, tedaj se bomo mi spet združili s partijo jugoslovanskih narodov, zavedajoč se, da se na ta način borimo istočasno za svobodo in neodvisnost naših narodov in naše države«.

Vsi navzoči so s ploskanjem odobraval govor Cutole ter vzklikali maršalu Titu, jugoslovanski armadi ter bratstvu in enotnosti jugoslovanskih narodov ter italijanskim demokratičnim množicam.

Poljska nota v Parizu zaradi poljskih delavcev

VARSAVA, 14. — Danes bo v francoskem zunanjem ministristvu izročena nota poljske vlade, ki govori o položaju poljskih delavcev v Franciji. Predvsem izraža nota začetje poljskih oblasti nad vse pogostejšimi nesrečami, katerih žrtve so poljski delavci, ki delajo v Franciji. Ko navaja seznam za 200 takih primerov v zadnjih mesecih, pravi nota, da je francoska vlada direktno odgovorna za te nesreče, ker so rudniki podvrženi in ker morajo poljski delavci, odkar je prenehala pogodba o repatriaciji, nadaljevati z delom v francoskih rudnikih.

Einstein 70-letnik

PRINCEOWN (New Jersey) 14. — Danes je Albert Einstein izpolnil sedemdeset let. Sporočil je, da si ne želi intervjujev kakor tudi ne, da bi bila njegova sedemdesetletnica predmet kakršnih koli proslav. Vendar so za to priložnost že govorili o Einsteinu mnogi znanstveniki, med njimi dr. Compton ter prof. Niels Bohr, obdava Nobelova nagradenja, in slavni fracoski matematik Hadamard. Univerza v Princetownu pa je ustanovila Einsteinovo nagrado 15 tisoč dolarjev, ki bo podeljena vsaki tri leta tistemu znanstveniku, ki bo kakršnega prispeval k spoznavanju matematičnih in fizikalnih ved.

Drugi skrbi nimajo!

RIM, 14. — Sedanjí papež bo slavil zlato mašo. Za to priložnost bo bodo Japonci podarili cerkvena oblačila iz svile tkane na roko.

AUYERRE. — Besen požar je v Sensu uničil znano tovarno za fotografirane filme. Škoda znaša 100 milijonov frankov.

GORIŠKI DNEVNIK

PODRUŽNICA UREDNIŠTVA IN UPRAVE PRIMORSKEGA DNEVNIKA V GORICI - SVETOGORSKA ULICA 42 - TEL. 749

IZMENJAVA BLAGA z JUGOSLAVIJO

Podrobnosti o videmskem sporazumu - Izmenjava v prvem letu za 1200 milijonov lir - Kaj bomo izvažali in kaj uvažali?

Zadnje dni je Trgovska zbornica v Gorici objavila nekatere podrobnosti o izmenjavi blaga med Italijo in Jugoslavijo, kakor jih predvideva videmski sporazum med obema državama, ki je bil sklenjen in podpisan 3. februarja letos. Zvečer smo poročali, da je v sporazumu določeno ozemlje, na katero se bo izmenjava blaga nanašala, omejeno na jugoslovanski strani na okraje Nova Gorica, Tolmin, Sežana in Poljuna. Na italijanski strani obsega to ozemlje gorško pokrajino v celoti od videmskega pa samo naslednje občine: Cedad, Pulfer, Sv. Ivan ob Nadizi, St. Peter ob Nadizi, Sovodnje, Srednje, Torjan, Gmek, Dreka, St. Lenard (Podlana), Prapro, Corno di Rosazzo, Cenebela (ki spada pod občino Fojda), Tarcent, Brdo, Neme, Tzipana, Naborjet, Oveja vas, Trbiž, Skitza (Chiusaforte) in Rezia.

Kakor vidimo, je poleg gorške pokrajine vključena v ta obmejni pas tudi vsa Slovenska Benečija razen vasi, ki spadajo pod obino Ahten.

Sporazum naveda tudi blago, ki ga bosta Italija in Jugoslavija med seboj izmenjavali. Kolikšna je določena po vrednosti v lirah. Tako bo Italija izvozila v Jugoslavijo v prvem letu: za 100 milijonov lir bombažnega blaga, za 158 milijonov zdravil, za 35 milijonov električnega materiala, za 30 milijonov avtomobilskih delov, za 20 milijonov strojev za javna dela in za 200 milijonov oblek, obrtniških proizvodov, domačih potrebščin, koles, njihovih delov itd.

Od 30 milijonov, ki so določeni za avtomobilske dele, jih bodo porabili 20 za nadomestne dele pri popravilu jugoslovanskih vozil v italijanskih delavnicah, medtem ko bodo za 10 milijonov takih nadomestnih delov izvozili direktno v Jugoslavijo. Sporazum predvideva tudi, da bodo izvršili prvo leto v italijanskih delavnicah za 50 milijonov lir popravil jugoslovanskih strojev in motornih vozil.

Jugoslavija bo v zameno izvozila v Italijo naslednje blago: za 12 milijonov lir bukovih hlodov, za 12 milijonov bukovih čokov, za 7 milijonov lipovih in češnjevih hlodov, za 6.000.000 kostonjevih hlodov, za 5.000.000 drobnega lesa, za 120 milijonov raznih desk smolnatega lesa za 60 milijonov bukovih desk, za 40 milijonov drv za kurjavo, za 4 in pol milijona raznih lesnih odpadkov, za 6 milijonov oglja, za 3 milijonov furnirja za 3 in pol milijona parketov in lesa za opaže. Dalje bo Jugoslavija prodala za 15 milijonov sadja in povrtnine, za 20 milijonov mleka in mlečnih izdelkov, za 15 milijonov slanin, čevljev, za 5 milijonov zdravilnih zelišč. Na seznamu ima tudi za 15 milijonov konj, za 25 milijonov govejega mesa in za 30 milijonov lesenih izdelkov, ki jih bodo izvozili v Italijo. Na seznamu ima tudi za 15 milijonov konj, za 25 milijonov govejega mesa in za 30 milijonov lesenih izdelkov, ki jih bodo izvozili v Italijo.

FINALNE TEKME ČEZ DRN IN STRN

Štandrez si je osvojil mladinski pokal

Dijaški dom na drugem in Doberdob na tretjem mestu

Lej sončen dan je privabil v nedeljo popoldne v Štandrez številne tekmovalce iz vseh slovenskih krajev. Največ tekmovalcev je postavil Štandrez, ki je bil zaradi tega tudi zmagal in si priboril za letošni mladinski pokal ZSM. Na drugem mestu je bil Dijaški dom, ki se je sicer dobro odrezal, pa ni mogel nabrati mnogo točk ravno zaradi prevelikega števila svojih tekmovalcev. Isto smolo je imel seveda tudi Doberdob, ki se je v predtekmalih pokalu kot odločen in borben sprotnik. Tudi Doberdob so štandrezanci nadkrili predvsem s številom. Doberdobska mladina pa je se sedaj sklenila, da se bo prihodnje leto udeležila tekmovalstva v večjem številu zlasti še, ker bodo takrat finalne tekme v Doberdobu in se bodo lahko nanje bolj pripravili.

Po končanem tekmovalstvu je poslane komisija, ki je bila sestavljena iz članov raznih športnih krožkov, proučila rezultate, ki so naslednji:

1. Štandrez si je priboril 86 točk. Tekmovalo je 16 mladincev, 7 mladink in 7 mladiljajš.

2. Dijaški dom ima 34 in pol točk. Tekmovali so 2 mladince in 4 mladiljajš.

3. Doberdob 31 in pol točk. Tekmovalo je 10 mladincev, 7 mladink in 2 mladiljajš.

4. Števerjan 17 in pol točk.

5. Oslavje 12 in pol točk.

6. Slovenska Benečija 5 točk.

7. Sovodnje pol točke (ker je imelo samo enega tekmovalca).

Vrtni red posameznikov je bil naslednji:

Moškovci: 1. Bernardis Ivan (Štandrez); 2. Obid Ivan (Dijaški dom); 3. Lavrenčič Andrej (Doberdob); 4. Makuc Milče (Štandrez); 5. Štekar Bruno (Števerjan).

Moškovci: 1. Dornik Zoltika (Števerjan); 2. Planinšek Aljožija (Števerjan); 3. Nardin Rozalija (Štandrez); 4. Gergolet Zora (Doberdob); 5. Vižintin Nada (Štandrez).

Najmlajši: 1. Pahor Oliver (Dijaški dom); 2. Ferletič Slavko (Dijaški dom); 3. Pasolin Misko (Štandrez); 4. Bernardis Alfred (Doberdob); 5. Gergolet Karel (Doberdob).

Po objavi rezultatov in imen tekmovalcev je prejel prvi, ki je prišel na cilj v vsaki izmed treh skupin, po eno zlatno kolajno, drugi srebrno in tretjo bronasto. Bernardis Ivan iz Štandreza, ki je prišel prvi na cilj med mladinci, je prejel v imenu svojega društva tudi srebrni pokal, ki si ga je društvo zasluzilo.

Tatvina žice pri Doberdobu

Pri drugi razpravi so sodili 31-letnemu Rihardu Olivo in 28-letnemu Mariju Onoratu iz Pieria. Oba sta bila obtožena, da sta julija lanskega leta odnesla kmetu Jožetu Ferfolji iz Ronk 700 metrov bodeče žice, s katero je Ferfolja ogrado svoj pašnik pri Doberdobu. Ferfolja je namreč tatvino prijavil orožniku, ki so takoj potem izsledili oba zgoraj omenjena in ju zaradi suma tatvine prijavili sodnim oblastem. Pred sodiščem sta oba obtožena odločno zanikala vsako obtožbo in dosegla oprostitev zaradi pomanjkanja dokazov.

KINO

VERDI. 17: »Smrt prihaja iz Scotland Yarda, variete«.

VITTORIA. 17: »Julia in Romeo, N. Shearer«.

CENTRALE. 17: »Odpustite mi preteklost«.

MODERNO. 17: »Beli konjček«.

EDEN. 17: »Obošile me«, S. Simon.

BILO JE V LENINGRADU...

Aleksander Cakovski

Posadila sva ga v kabino in odpravil sem se proti sanitetnemu oddelku.

Mrzli veter je vsako minuto bolj naraščal in težje je bilo stati na ledu. Napravil sem že kilometer, ko mi je s trusom verig pri nem steklu zagledal rdeči križ. Dvignil sem roko in za trenutek je zanašal hitrost.

»Tam je ranjen letalec«, sem zavpil.

»Vem«, je odgovoril iz kabine ženski glas in kamion je odbrzel dalje.

Zelo težko je bilo hoditi. Dvignil se je ledeni vihar. Zasečilo je zamrzo jezero. Razlital sem meglo. Skornji so mi zdaj pa zdaj obli miren. V nekaj minutah bo kamion pri letalu. V sanitetnem oddelku so gotovo opazili, kako se je spuščal in so ga poslali.

Zdal nisem več razmišljal o letalcu. Razmišljal sem o Lidi. Nisem se mogel več zadržati. Hodil sem in ponavljal: »K njej, k njej...«

Stal je nekje na robu ledu.

Bilo je že temno. Pred vzhodom so ležali v snegu žareči odbleski:

KDO IZZIVA?

Zopet napad na slovensko mladenko

Včeraj dopoldne se je v sredini Gorice pripetil incident, ki nam zopet pokaže, če je po tolikih primerih v zadnjih tednih sploh še potrebno kakšnih dokazov, kako so zastupili italijanski sovinitelj odnose med goriskimi mešani, da bi na vsak način preprečili pomirjenje.

Okrog 10.30 je šla Goritanka Peric Vera v urad Sepral na korzu Roosevelt, kjer je imela opravke. Med tem, ko je čakala, da je prišla na vrsto in da je bila rešena njena zadeva, pa sta jo nenadoma napadli dva mladenca, ki sta jo začeli histerično vpiti najo, ter jo zmerjati z najzvojnimi priimki, med katerimi je bil morda najhujši »esciava«. Čepav Pericova sploh ni sprejela z njima besede in se zanj ni brigala, vendar so jo hoteli uradniki SEPRALA poslati ven, češ da ona povzroča dražbo.

Med tem pa sta šli obe ženski, od katerih je ena dobro znana pod imenom »Tristina«, iz urada na hodnik in od tam v vežo v pritličje, kjer sta počakali Pericovo. Ko je ta opravila svoje posle in hotela ven, je ena od obeh žensk pristopila in ji kar na lepo tem brez najmanjšega vzvoka prisilila zaustaviti. Takoj je pristopila še njena poljska in jo oba sta jo pričeli tepiti. Med drugim sta ji grozili, da mora ona in njena sestra izginati ter da jo bodo prišli iskat tudi na dom, kjer ju bodo še bolj pretepli.

Ko se je napadena rešila iz krampe obeh pobesnelih furij, je odšla na kvarturo, kjer je prijavila napad in točno opisala »Tristino«, ki ji je osebo znana. Upamo, da bo kvartura podvela potrebne mere, ker je njena dolžnost, da exemplarno kaznuje take šovinistične iz-

bruhe, ki so v zadnjem času vzroke, da pošten Slovenec ni več varen niti po gorških ulicah.

Naj nam ne rečejo tudi pri tem primeru, kako so se že večkrat izgovarjali, da so Slovenci krivi, ker »izvajajo«. Mislimo, da ni nikakoli izvajanje, če gre kdo po opravičen javen urad, kakor je SEPRAL, razen če gospodje iz krogov, v katere spadata tudi obe napadalki, ne smatrajo kot izvajanje že sam pojav kakšnega Slovenca ali Slovenke. V tem primeru pa bomo lahko z vso upravičenostjo ugotovili, kar je ugotovilo še neki italijanski list, ki izhaja v Trstu, da Italija ne zna vladati narodnim manjšinam.

Stavka v Bračuanu je končana

Po posredovanju Delavske zbornice in pokrajinskega urada za delo iz Gorice je bil v soboto zavečan v Krimin, kjer so se sestale zastopnice delavk bračanske prednice in vodstvo tega obrata, sklenjen sporazum.

Po dolgem razpravljanju in pogajanju so se dogovorili, da bodo delavke takoj začele z delom in da bo vodstvo ugodilo njihovim zahtevam ter spoštovalo in upoštevalo njihove pravice. Tako je bračanska prednica včeraj začela zopet normalno obratovati.

Prisiljen nedeljski izlet

Preteklo nedeljo je gorška kvartura odposlala z izgonnim listom v rojstne kraje 26-letnega Guida Mimaela iz Torre Annunziata (Neapel) in 43-letnega Monteizina Bruna iz Bologne. Oba sta nekaj časa presegala v tukajšnjih zaporih.

ISTRSKI DNEVNIK

PODRUŽNICA UREDNIŠTVA PRIMORSKEGA DNEVNIKA V KOPRU - ULICA C. BATTISTI 301/a PRITL. - TEL. 70

SEDMO REDNO ZASEDANJE OLO V IZOLI

Odgovor na zlonamerni očitke o policijskem režimu ki baje vlada v Istrskem okrožju

S primerjanjem proračunov cone A in cone B bi tržaški politični avanturisti, ki so vrgli to obtožbo, mogli ugotoviti, da izdatki za NZ in gasilsko službo v coni B ne dosežejo onih, predvidenih za solstvo in prosveto, medtem ko so izdatki za policijo v proračunu angloameriške VU nekolikokrat višji nego za prosveto

Prisrčen pozdrav skupščine tovarišem Lavrentiju, Sorti in Solieriju

Na VII. rednem zasedanju skupščine okrožnega ljudskega odbora se je včeraj dopoldne zbralo v dvorani tovarne Arrigoni v Izoli sto delegatov iz Istrskega okrožja. V primerno okrašenem prostoru je predsednik delovnega predsedstva Petrič otvoril zasedanje, pozdravil povabljenih in delegate ter pred prehodom na dnevni red naprosil goste, naj se priključijo k besedi.

Med prvimi se je odzval vajeni polkovnik Lenac ter v imenu Vojne uprave nasilvil na zbrane zastopnike ljudske oblasti govor, ki ga prinašamo v celoti.

Tovariši odpustanci! Drago mi je, da vas lahko pozdravim iz izvoznim od tej priliki želju VU in svojo lastno, naj bi bilo vaše današnje delo plodno in naj bi pomenilo še nov korak k izboljšanju življenjskih prilik ljudstva te cone. Izkoristil bom priložnost in vam povedal nekoliko besed o delu ljudske oblasti v preteklem letu, kakor tudi o nekaterih vprašanjih, ki stojijo pred nami, s čimer izražam tudi željo in gledanje VU na ta vprašanja.

Danes vam bo IOLO predložil novi proračun. Ako ga primerjamo z onima iz l. 1947 in 1948, nam že na prvi pogled pade, da se gospodarska sila tega ozemlja naplo razvija. S povečanjem produkcije v poljedelstvu, ureditvijo davčnega sistema in normalizacijo trgovine z Jugoslavijo ter z nesebično pomočjo te-le, so se dohodki znatno pove-

čali. S povečanjem dohodkov je dana možnost ljudski oblasti povečati tudi izdatke, ki se v glavnem kužejo v ogromnem zvišanju postavk, namenjenih v prvi vrsti okrepitvi gospodarstva ter dvigu kulture in prosvete tukajšnjih prebivalcev.

Glavni del dohodkov daje dvevek na promet proizvodov, ki jih izvažamo iz cone. Drugi del doprinesejo ekonomsko bolj stojajo prebivalci. Iz tega se da zaključiti, da so ekonomsko šibkejši slovi, se pravi ubožnejši kmetje in delavci, zaščiteni.

Zanimiva je razporeditev števil v poednih panogah. Vzemimo na pr. notranjo upravo in primerjamo njene izdatke z izdatki za drug gospodarstva ali prosvete. Razmerje govori o demokratični oblasti in njeni skrbi za drug življenjskega standarda delovnega ljudstva. Ob enem daje odgovor na nesmiselno obtožbo o policijskem režimu in terorju, ki se baje uaja, obtožbo, ki so jo v poslednjih dneh dvigali nekateri tržaški politični avanturisti proti ljudski oblasti.

Številke, ki vam jih bo predložil izvršni odbor, bodo še jasneje podkrepite to trditve. Kdor o tem ni razmišljal, naj si ogleda naslednji primer: Izdatki za narodno zaščito in gasilsko službo pri nas predstavljajo le okrog 80 odst. v primeru z izdatki, ki so predvideni za solstvo in prosveto v tem letu, medtem ko predstavljajo proračun anglo-ameriške VU v istem času nekolikokrat večje izdatke za policijo nego za prosveto.

Menim, da podobni primeri za dostno osvetljevaljo politiko, ki jo vodi ljudska oblast.

Ob tej priliki bi hotel opozoriti tudi, odpustance na izbiro komisij, ki delujejo pri odmeri davkov. Od sedaj in dela teh komisij je v mnogem odvisna pravična in pravilna davčna politika in čvrsto stališče ljudske oblasti, da nosijo glavno težo in ovirajo in da se siromasnejši razbremeni. Glede na to, da predstavljajo proračun politiko in delo ljudske oblasti, je VU predlog dobro preučila, uvidela s svoje strani, da je pravilen ter ga zato priporoča skupščini.

O delu ljudske oblasti v letu 1948 se lahko izrečem polnvaldo. Vendar to ne pomeni, da je bilo vse v najlepšem redu in da ni bilo napak in spregledov. Pač, bile so in tudi velike. Nastale so zomude v razdeljevanju zajamčene preskrbe, neizvedene so ostale nekatere naloge in obveze v gradnji, zastajajo je delo in ureditev delovnih prilik ribičev in tudi važnost statistike in evidenc v poljedelstvu in drugih gospodarskih panogah ni bila obravnavana dovolj remo. Za vse te napake je dobrih del tovarišev ljudske oblasti zavržal krivdo na pomanjkanje davkov. To bi bilo razumljivo, ako bi se s tem oporekvali ljudje, ki bi delali na tem, da se naloge ne izvedejo. Nekoliko teh

ljudi, ki so povsod videli le težave, ker iskreno niso nikdar bili pripravljeni ljudske oblasti, je menilo, da je z resolucijo JU prišel njihov čas. Prešli so v tabor nasprotnikov ljudske oblasti in na sredo odgledali. Istocano z njihovim napadom moramo ertati iz našega slovarja opravičilo: ni kadrovo.

Točno je, da pripravljanih in izgrajenih kadrov nimamo v dovolj-nem številu. Toda verjamem, tovariši, da jih tudi nikdar ne boste imeli, ako se zadovoljujete že samo s to ugotovitvijo. Praksa je pokazala, da je tam, kjer obratovala preveč ljudi in na polnagi tega preučevanja pomaga molčanju, da se dvignje, kadrov v izobilju in to prvotnosti. Primanjkuje le skrb za kadre in nekaj poguma pri njihovi izgradnji. Obveščite se, tovariši, za izvedbo te naloge in rezultati ne bodo izostali. Pri tem nikdar ne pozabite, da kadri ne spadajo med vzorne predmete te cone.

Ljudska oblast bi ne bila ljudska oblast, ako bi se stalno ne razvijala. Za njen vse hitrejši razvoj se moramo v največji meri zahaljati dejstvu, da kritizirajo opravljeno delo, najdemo način za še hitrejši razvoj in boljše izvedbo nalog. Kljub dobrih rezultatom v gospodarstvu, je še vedno mnogo možnosti v gospodarstvu te cone, ki so ostale neizkoriščene. Pod neizkoriščenimi možnostmi mislim v prvi vrsti razvoj nekaterih vej poljedelstva, katerim se ni posvečalo dovolj skrbi, čeprav so to za dani vsi pogoji. Vzemimo n. pr. sadjarstvo, svilojstvo, čebelarstvo. Zatem neke panoge, ki jih je treba okrepiti: vzreja živine, perutninarstvo in vrtnarstvo. V okviru okrajne in okrožja je treba posvetiti mnogo več pozornosti povzdigi vinarstva in ribarstva ter drugih pomembnejših ekonomij.

Ako krepkeje primemo za delo, pokažemo več iniciative in upornosti v izvedbi nalog, bomo lahko kmalu govorili o občutnem zvišanju življenjskega standarda našega delovnega cloveka. Da ljudstvo tega ozemlja more in hoče delati, ker ve, da dela zase, smo mogli upotovati še doslej. Pokazalo je svojo zrelost tudi v tej kampanji leži in klevet, ki so jih na Jugoslavijo in ljudsko oblast sesuli razni tržaški nasprotniki ljudske oblasti in delavskega razreda. Narod te cone je takoj razumel, da bodo od teh napadov imeli koristi le imperialisti in sovražniki enotnosti ljudstva. In ta ocena se je pokazala kot točna. V čemer imperialisti niso uspeli z vojno upravo, vojsko, policijo, z raznimi subvencioniranimi in plačanimi strankami skozi tri leta, je dosegla skupina razbiječev v nekaj dneh. Izkoriščajo in zlobirajo avtoriteto demokratične fronte so uspeli prevariti dober del delavcev in tržaških demokratov ter vavzdigniti demokratsko fronto. Lepše in večje uspehe angloameričanom bi ne mogli nihče

napraviti. Ljudstvo te cone je osenilo položaj in takoj obsodilo avanturiste, ki so komaj dočakali to situacijo za ribarjenje v kalnem.

Danes so dani pogoji, da spregleda, kje ima sovražnika, tudi oni del tržaškega proletariata, ki še kolobara. Borbene tradicije in politična zrelost, ki ju je pokazal v preteklosti, mu bosta tudi sedaj pomagali, da končno uvidi razliko med lažjo in resnico.

V tem položaju skupnih napadov imperialistov in nekaterih partij držav ljudske demokracije, v tekmovalstvu njihovih redijskih postaj

Izlet v Planico

Pozivamo vse člane in prijatelje Planinskega društva, podružnice v Kopru, da se udeležijo izleta na mednarodne smuške tekme v Planico, ki bo v nedeljo 20. t. m. Vpisovalni in informacije pri ZDTV v Kopru. Rok za prijave do vključno 15. t. m. zjutraj.

Odbor PDT, podružnica Koper

Šahovske beležke

SEMIFINALE. Točno dne 1. marca se je pričel v Kopru semifinale, katerega se udeležuje 16 igralcev. Turnir, ki je bil sprva zamišljen tako, da bo odigran v dveh grupah, je na splošno željo povezal vse igralce v eno samo skupino. S tem se bo seveda turnir zavlekel, bo pa prikazal pravilnost silko moči posameznikov in tudi odbral vrhneje kandidate za finalno tekmo.

V prvem kolu so parije dobili: Hilel, Zerjal M., Klobučar, Katičič, Beltram in Suša. Kermavner in Strah sta remizirala.

TURNIR II. KATEGORIJE. Istocano s semifinalem se vrši tudi turnir drugozastopnikov, ki jih je 11. Tudi ta turnir bo zanimiv in važen. Po prvem kolu vodijo z 1 točko: Ručič, Peterin, Čadilja in Katičič.

BRZOTURNIR ZA MAREC. Brzoturnirja za prvenstvo marca se je udeležilo 16 igralcev. Prvo nagrado je dosegel Kermavner Boris in tako postal brezprotni pripravek v tem mesecu. Drugo, tretjo in četrto mesto si delijo: Viher, Katičič in Zerjal M., peto in šest: Lovrečič in Rupnik. Borba ni imela tište ostrine kot prejšnja brzoturnirja, ker sta manjkala Bergine in Ocvirk.

OBČNI ZBOR 15. T. M. Razmah šahovskega življenja v Kopru, ki je zasluga pripravljalnega odbora, je rodil potrebo, da se takoj osnuje pravo društvo s predsednikom in odborniki. Zaradi tega bo v tokrat občni zbor, na katerega so vabljeni vsi prijatelji šahovske igre. Občni zbor bo v prostorih kluba VUJE ob 20 uri.

ROJSTVA IN POROKE V IZOLI

od 1. do 7. marca

ROJENI: Delise Ondina, Genzo Marisa in Seolich Maruccia.

POROCENI: Ribic Costanza Tomaso z gospodinjjo Felluga Marijo, elektroinžinir Mazzarol Licerio z delavko Chicco Eddo, ribič Beltrame Romualdo z delavko Degressi Silvano, mornar Zaro Giovanni z gospodinjjo Candusio Libero, mehanik Božič Silvano z delavko Furiani Anno, mornar Ulegraj Tiberio z gospodinjjo Vascotto Nerino, ribič Dudine Brune z delavko Legit Ano.

Izgubljeni osebne izkaznice

Gregori Ester iz Izole štev. 28, izgubila osebno izkaznico v Trstu. Vascotto Giuseppe iz Izole, izgubila osebno izkaznico 26. t. m. v bližini Kopra.

Boscard Mario iz Portoroža št. 189, izgubil denarnico z osebno izkaznico.

Urbančič Marija iz Kopra, izgubila 17. febr. osebno izkaznico.

Gardoš por. Glavina Marija iz Kopra, izgubila osebno izkaznico v Trstu.

Milavec Ignacij iz Mariez, izgubil osebno izkaznico, razna potrdila in 4 ključke.

Darujemo za revne dijake!

Nabiralni dnevi od 15. marca do konca meseca

Poleg osebne lastnine posameznikov ima vsak narod tudi naprave in ustanove, ki jih vzdržuje in razvija že od prvih početkov svojega obstoja. Rodile so jih čiš in skupne potrebe, razvijale pa so se ob požrtvovalnosti in naporih vseh.

Med zelo stare človečanske ustanove štejejo gotovo dijaške domove, kjer poleg ostalih oskrbujejo tudi omejeno število nadarjenih, a revnih dijakov, ki bi se sicer ne mogli štati.

Slovenski narod ni zaostajal za drugimi ter je svojim kulturnim zadržem poseval vedno veliko skrb in ljubezen.

Na Goriskem in v Gorici se je slovensko solstvo lepo razvijalo od prve svetovne vojne. Imeli smo celo vrsto sol kakor tudi dijaško kuhinjo, ki so jo zavedni rodoljubi podpirali z donacijami in žilji, da je mogla oskrbovati lepo število ukašeljnih dijakov. Nasilni fašizem je po prvi svetovni vojni polagoma uničil vse slovenske ustanove, saj mu je bilo trn v peti vse, kar je kolikšak spominjalo na slovensko živinost in pripadnost. Hotel je nasilno ugojiti rod poslušnih in ponižnih hlapcev, ki bodo vdanu potrdili vse, kar bo hotel in zahteval njihov gospodar in trinog - fašizem.

Kakor pa se je globoko vračunal vsak, ki je hotel znaniti in zatrei osnovne pravice posameznikov, takoni in še bolj se je zmotil fašizem, saj je hotel vzeti, ne poedincu, ampak precejšnjemu delu slovenskega naroda naravne in osnovne pravice, ki so: materni jezik, sole in kulturna društva, hoteč ga tako raznaroditi in potužiti. Nasilstvo in krivice so obrodile mržnjo, gnev in odpor. V narodno-osvobodilni vojni se je tlačeno primorsko ljudstvo dvignilo ter se pogrnalo v boj za svoj jezik, za svoje pravo.

Takoj po zlomu fašizma so ljudje po vseh primorskih vseh poskrbeli za sole v slovenskem jeziku in že v l. 1945 so se zavezali tudi za slovensko gimnazijo, ki je v jeseni istega leta že sprejemala učence ter pričela s poukom. Ni bila šele na novo ustanovljena, ampak je le znova živela, med tem ko je fašizem hotel, da večno zbrizati z goriskega pozorišča. Z gimnazijo so zavedni rodoljubi takoj ustanovili tudi Dijaško matico, ki je poskrbela za stroho in hrano dijakom iz oddaljenih vasi.

Po novi razmejitvi je precejšen del dijakov iz okolice Gorice ostal v Jugoslaviji, kjer nadaljujejo študij v svoji matični državi. Najzadnjeje vasi Goriske so zopet ostale v meji, italijanske republike. Dižali iz Gorice in om-... nasi posejajo sedaj gorisko gimnazijo.

Za učence, ki zaradi oddaljenosti ne morejo stanovali doma, imamo tudi sedaj Dijaško matico, očrtaoma Dijaški dom, ki jim se odkriva stanovanje in hrano. Dijaška matica podpira tudi precejšnje število revnih dijakov, ki bi se brez pomoči te ustanove ne mogli štati.

Od danes 15. marca do konca tega meseca bomo po vseh gorških vaseh, kakor tudi po mestu zbirali prispevke za naše revne dijake.

Zavedni Slovenci! Kakor ob vseh prilikah, tako se izkažite tudi sedaj in darujte po svojih možnostih. Zbirali bomo prispevke v žiljih in denarju. Pomnite, da so naše sole oziroma naši dijaki, up slovenske bodočnosti. Od požrtvovalnosti slehernega imed nas zavisi kulturni napredek slovenske manjšine!

Dokažimo, da čutimo dolžnost do slovenske skupnosti in dobrohotno darujemo za slovenski Dijaški dom. Če se bomo duhovno razvijali in napredovali, ne bomo umrli nikdar, ampak bomo kos vsem zgodovinskim nalogam v bodočnosti. Slovenski dijaki pa bodo znali ceniti naše napore ter bodo v bodočnosti z delom za slovenski narod poplačali našo žrtvo ter vodili naš rod po pravi poti skozi vse mrakove in noči.

Zavedni Slovenci - darujemo za revne dijake!

